

PARTIJ VAN DE ARBEID *Montferland*

Algemene beschouwingen 2014 en begroting 2015

Raad 13 november 2014

Inhoud

- 1. Personeelskosten**
- 2. Inhuur van derden**
- 3. Dorpshuizen**
- 4. Minimabeleid**
- 5. Wedeo**
- 6. Vangnet WMO**
- 7. Twee regio's**
- 8. Open houden zwembad de Hovert**
- 9. Zwemonderwijs**
- 10. Kleine scholen**
- 11. Kunstgrasvelden**
- 12. Bibliotheek**
- 13. Subsidies**
- 14. OZB verhoging**

Inleiding

Geachte aanwezigen en natuurlijk ook de toeschouwers op de digitale snelweg.

Als fractie van de PvdA denken we, dat wij gezien onze opmerkingen die we in het afgelopen jaar in de raadscommissies en raadsvergaderingen gemaakt hebben nog maar weinig hoeven toe te voegen...

In deze nieuwe raadsperiode van gewenning aan elkaar en het vorm geven van het besturen van onze mooie gemeente is er nog weinig terug te blikken maar ligt de toekomst wijd voor ons open..

Vandaag de dag zien we in dat licht een goed leesbare begroting voor 2015, opgesteld door een kundig ambtenarencorps en een oplettend college. Ondanks het voorzichtige herstel van de crisis zullen wellicht de huizenprijzen in onze gemeente nog wel een tijdje kunnen zakken.. De gevolgen van de crisis die nu hopelijk achter ons liggen, zijn echter ook in de nieuwe begroting merkbaar. Oorzaak zijn de tegenvallende grondaankopen (voor bedrijven en woningen), de veel mindere legesopbrengsten, de extra uitgaven aan uitkeringen, de voorzieningen die in de vorige periode tot stand zijn gekomen en die we nu met elkaar willen behouden. Om de begroting de komende jaren sluitend te krijgen hebben we een flinke kerntakendiscussie moeten voeren en in dat kader zal de OZB zomaar een tikje met de inflatiecorrectie omhoog moeten..

Niet alleen het gemeentelijke personeel, onze verenigingen en organisaties die subsidie ontvangen maar ook de individuele burger zal dan merken dat niet alles meer kan. Ja, dat kan ook niet anders wil men het huidige voorzieningenniveau in stand houden dan zal men hiervoor één of meerdere “steentjes” moeten bijdragen.

Kerntakendiscussie

Over het verloop van het KTD proces is onze fractie tevreden. Samen hebben we in de voorrondes kritisch met elkaar en de maatschappelijke organisaties bekeken welke taken nog voor de gemeente zijn of hoe die anders opgepakt kunnen worden. We weten ondertussen allemaal dat we de broekriem moeten aanhalen. Welke taken moeten nog uitgevoerd worden en in welke mate? Het overeind houden van de kwaliteit van onze dienstverlening aan onze burgers komt hierbij uitdrukkelijk in beeld.

1. Personeelskosten

De gerealiseerde bezuinigingen in de vorige periode door de kerntakendiscussie was meende ik 97%. Helaas is voor deze periode opnieuw een KTD nodig. 2,6 miljoen aan extra bezuinigen om het begrotingstekort (van 2015 en volgende jaren) aan te vullen. Dit betekent dat we de uitgaven gaan beperken en/of de inkomsten van onze gemeente gaan verhogen. Hiervan wordt een korting van 800.000 euro op de eigen organisatie voorgesteld. De bezuinigingen op het personeel was in de vorige periode al groot; te weten: 1,7 miljoen in de periode 2010 t/m 2014. Wij vinden dat het hierbij moet blijven.

2. Inhuur van derden

Zo vinden wij voorts dat de kostenpost voor het inhuren van derden best fors is. In de jaarrekening van 2013 hielden we hierop al een voordeel van € 413.000, - over (op het totale budget van € 1.800.000 - dat bedrag was dus nog niet nodig). Zowel in 2014 als in 2015 wordt bijna 600.000 euro aan inhuur van derden begroot. Wij zien liever hiervoor in de plaats dat zo veel mogelijk eigen personeel op tijdelijke basis wordt ingezet.

1. Welke plannen zijn er nog voor de inhuur van derden in het komende jaar?
2. Hoeveel externen worden nu ingezet en voor welke klussen?

3. Dorpshuizen

De raad wil de dorpshuizen in de kleine kernen graag open houden en de dorpsbewoners willen hierover graag meedenken. Het meedenken over het overeind houden van hun dorpshuizen om de leefbaarheid in stand te houden is van belang. Echter in elke kern één multi functionele accommodatie openhouden, hoeft wat ons betreft niet persé een gebouw van de gemeente te zijn. Een aantal dorpshuizen zijn nu al veelal onderbezet, hebben te veel onderhoudskosten en staan op de nominatie om te sluiten. Wij denken dat tijd geven aan de dorpsraden om een goed realistisch en haalbaar plan te maken, om een sluiting of om reducering te voorkomen, nodig is.

Zo zou gedacht kunnen worden aan privatisering om de structurele kosten voor de gemeente weg te nemen. Daar moet dan wel iets tegenover staan voor de degene die het gebouw gaan overnemen c.q. beheren. Ook overnemen tegen de boekwaarde van een gebouw zou wat ons betreft bespreekbaar moeten zijn (mits dit het voor de gemeente niet meer kosten geeft dan dat het opbrengt).

Bij overname van een gemeentelijk gebouw door vereniging(en) in een kleine kern zou het verder een idee zijn om de subsidies van de verenigingen in dat betreffende dorp niet gelijk te verlagen. Deze verenigingen zijn vaak de gebruikers van dat gebouw en moeten wel voldoende mogelijkheden krijgen om hiervan van gebruik te kunnen maken.

- Wat vindt u daarvan?

4. Minimabeleid

Onze partij wil de meest kwetsbare inwoners van onze gemeente in bescherming nemen. Mensen met een inkomen onder het minimumloon die het niet breed hebben, ouderen, gehandicapten en chronisch zieken met hoge ziektekosten. Doel is dat men volwaardig mee kan doen aan deze maatschappij, ook financieel. Wij zien de voorgestelde jaarlijkse korting van € 50.000,00 van het college op het minima beleid daarom niet zitten. Momenteel zijn er landelijk 9,5% mensen met een laag inkomen

(tot aan het minimum loon). De werkloosheid stijgt in onze regio nog steeds. Dat betekent dat er de komende jaren onverminderd een beroep op het gemeentelijk minimabeleid gedaan zal worden. Verder menen wij dat het gemeentelijke armoedebeleid eerst geëvalueerd moet worden voordat er besloten wordt tot een evt. korting op het minimabeleid. Een korting van € 50.000, - op het huidige minimabeleid in 2015 achten wij daarom op dit moment niet gewenst. Na de evaluatie van het gemeentelijke armoede beleid, kan per jaar worden bekeken hoeveel gebruik van het minimabeleid gemaakt wordt.

5. Wedeo

De voorgenomen fusie tussen de twee gemeentelijke sociale diensten in Doetinchem en Oude IJsselstreek met Wedeo, waarvan nog niet geheel duidelijk is of die nog doorgaat, baart ons toch nog enigszins zorgen.

Onze gemeente doet weliswaar niet mee aan een evt. fusie maar houdt wel haar relatie met Wedeo. Niet duidelijk is echter welke producten onze gemeente in die situatie nog straks van Wedeo gaat afnemen. Niet helder is of straks onze participatie cliënten met deze formule goed bediend worden. Komt de klant uit Montferland straks bij bemiddeling op het regionale werkbedrijf nog goed aan zijn trekken? Ook is niet duidelijk is wat deze situatie straks betekent voor de *nieuwe* wsw-ers die hiervoor geïndiceerd zijn en hierdoor vervolgens recht hebben op een beschutte werkplaats. Waar is de beschutte werkplek voor deze mensen straks?

- Kunt u ons hierover wat meer duidelijkheid geven?

6. Vangnet WMO, Jeugdzorg en Participatie

Door de decentralisaties neemt de gemeentetaken van ‘Den Haag’ over waar het gaat om de uitvoering van de Jeugdzorg, de WMO en de Participatiewet. Een stevige opgave. Als PvdA Montferland vinden wij dat de inwoners centraal staan en dat daarom het uitgangspunt moet zijn dat niemand tussen wal en schip valt. Mensen die hulp of ondersteuning nodig hebben, moeten die hulp krijgen. Vanuit de gedachte: 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Maar wij vragen daarnaast natuurlijk ook van mensen om een actieve bijdrage te leveren aan de maatschappij.

De totale uitgaven voor de drie decentralisaties belooft in de vele miljoenen, waarop het rijk al een korting heeft doorgevoerd. Over de werkelijke bedragen bestond lange tijd onzekerheid. De uitgangspunten van het gemeentelijke beleid moeten echter wel zeker zijn. Daar moeten de inwoners op kunnen vertrouwen. Wij vinden dat er telkens gekeken moet worden of maatwerk bieden mogelijk is. De “menselijk maat” willen wij hierbij laten meewegen.

- Deelt u ons standpunt?

7. Twee regio's

De tweede kamer heeft zich in afgelopen zomer al uitgesproken voor het afschaffen van de plus voor de WGR plus regio's. Naar verwachting zal de eerste kamer voor het einde van het jaar stemmen over dit wetsvoorstel. Het ziet er naar uit dat de Eerste kamer ook voor de opheffing van de WGR plus regio's zal zijn (maar zeker is

dat niet). Wat ons betreft stoppen we met de Stadsregio als het kabinet besluit om de plus van de Stadsregio eraf te halen en er voor onze gemeente geen uittreedkosten zijn. Niet helder is op dit moment of na het kabinetsbesluit om de plus er af te halen, en de huidige GR ontmanteld wordt, er een nieuwe GR in de Stadsregio ontstaat. Naar verwachting gaat dit niet gebeuren.

Direct ook weggaan bij Regio Achterhoek lijkt ons op dit moment te snel..

Wij zouden graag eerst de consequenties in beeld willen hebben t.a.v. het uitstappen van deze gemeenschappelijke regeling. Of als de plus op de Stadsregio blijft, dan ook de consequenties in beeld van die GR regeling. Dit heeft mede te maken met het feit dat wij jarenlang de zgn. schakelfunctie tussen de regio Achterhoek en de Stadsregio Nijmegen/Arnhem waren. De keuze voor het uitstappen uit de Regio Achterhoek (GR) kost de gemeente in ieder geval geld (uittreedkosten). Uittreding uit de Regio Achterhoek is zover wij dat weten, mede afhankelijk van medewerking van de andere deelnemende gemeenten (hiervoor moet een meerderheid zijn, anders zijn er uittreedkosten)

Graag wachten de in loop van 2016 de door het college toegezegde nota intensievere (inter) gemeentelijke samenwerkingsverbanden af.

Maar hoe dan ook: de consequenties van het evt. uitstappen uit beide regio's zal zijn dat we in de toekomst als gemeente intensief moeten blijven investeren in de reeds bestaande maar ook mogelijke nieuwe (inter) gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

8. Open houden zwembad de Hoevert

Het mogelijk sluiten van het zwembad de Hoevert stuitte in de opiniërende raad al op veel verzet van de aangesloten (zwem)verenigingen e.d. maar zou wel een flink bezuinigingsbedrag van € 344.000, - structureel per jaar opleveren. De reden van het college om het bad evt. te willen sluiten zijn bekend: Als raad niet meer willen meer "schaven" maar op grote bedragen in zetten. Het contract van de Hoevert loopt volgend jaar af. Het is een verouderd bad (Het zwembad in 's-Heerenberg is nog vrij nieuw en daarvan loopt het contract pas af in 2030) én er zijn meerdere zwembaden in de directe omgeving. Daarnaast de vraag: *moet elke kern een eigen voorziening hebben?* Twee zwembaden als gemeente is vanuit die optiek een hele luxe.

Daar tegenover staat dat De Hoevert een bestaand zwembad is en in die hoedanigheid een belangrijke voorziening is waarvan vele bezoekers en verenigingen dankbaar gebruik van maken. De raad zal een afweging van de tussen de voors en tegens moeten maken..

Onze fractie vindt na deze belangenafweging, dat aan de gebruikers van Zwembad de Hoevert, de kans en de tijd gegeven moet worden om met een goed realistisch en haalbaar plan te komen om het zwembad voort te zetten alsook besparingsmaatregelen door te voeren. Sluiting van het zwembad is dus voor onze fractie niet aan de orde: " zgn. een bedreiging wordt zo een kans". Het bestaansrecht van het zwembad de Hoevert zou samen met een aantal andere maatregelen in ieder geval de komende periode (2015-2018) gegarandeerd moeten worden. Als extra

complicatie treedt bij de wens om het zwembad open te houden op dat er dan ook een extra investering door de gemeente gedaan moet worden om het achterstallige groot onderhoud in te lopen (daar is namelijk in de gemeentelijke begroting geen rekening mee gehouden). Ook daarom is in onze ogen een goed haalbaar plan om het zwembad de Hoevert open te houden nodig, om in de komende tijd de kosten voor het zwembad (financieel) betaalbaar en beheersbaar te houden.

9. Zwemonderwijs

Het voorstel van het college om het zwemonderwijs voor zowel het zwembad de Hoevert als Laco vormt een probleem. Als het zwembad de Hoevert open blijft dan is het niet handig om een bron van inkomsten (het zwemonderwijs) weg te bezuinigen. Maar ook voor Laco zijn de inkomsten voor het zwemonderwijs een bron van inkomsten die daarnaast tevens gegarandeerd zijn in de exploitatieovereenkomst met de gemeente t/m 2030. Naast dit soort overwegingen telt voor onze fractie ook mee dat in ons waterrijke land, iedereen eigenlijk in het bezit zou moeten zijn van een zwemdiploma. Verder is het voor sommige doelgroepen niet eenvoudig om een zwemdiploma op jonge leeftijd te bemachtigen, denk bijv. aan de doelgroep verstandelijk gehandicapten.. Maar dat geldt ook voor de kinderen waarvan de ouders met een laag inkomen hebben en die de dure zwemlessen (als die niet meer door de gemeente bekostigd worden) niet meer kunnen betalen. Een beroep op het minimabeleid zou in dit laatste geval dan ook in onze ogen mogelijk moeten zijn en blijven.

10. Kleine scholen

De gemoederen rondom de problematiek van de kleine scholen is het hele jaar door blijven bestaan. Onderwijskwaliteit, financiële draagkracht en een goede regionale spreiding en goede bereikbaarheid van de kleine basisscholen, staat in onze ogen nog steeds voorop. Nu de keuze gemaakt is n.a.v. het rapport: "Onderzoek behoud basisscholen in de gemeente Montferland" om de school in Stokkum in ieder geval een jaar langer open te houden (t/m medio 2016) is er extra tijd ontstaan voor een overgang naar een nieuwe situatie. Tegelijkertijd zal deze tijd door het college gebruikt worden om de onderwijshuisvesting te actualiseren. De vertegenwoordiging van de school uit Stokkum komt met een nieuw plan om dit met het college en schoolbestuur (SKOB) verder te bespreken. Wij zijn benieuwd naar de uitkomsten daarvan.

- Kunt u ons de stand van zaken geven?

11. Kunstgrasvelden

Kunstgrasvelden zijn een forse kostenpost. De PvdA heeft in De PvdA heeft in de vorige raadsperiode al aangegeven de kunstgrasvelden bij de kerntakendiscussie te willen betrekken. Dat is niet gebeurd. Wij zijn daarom voorstander om eventuele toekomstige uitgaven van kunstgrasvelden te bevroren. Alleen de aanvraag van

Nieuwdijk en Peeske dient zoals beloofd nog afgehandeld te worden. Maar vanaf 1 januari 2016 willen wij geen geld hiervoor meer beschikbaar stellen. De jaarlijkse lasten (30.000 euro er kunstgrasveld) hiervoor zijn o.i. te hoog en kunnen vanwege deze met veel ingrepen sluitende begroting beter elders worden ingezet.

12. Bibliotheek

De bibliotheek is vinden wij een waardevolle voorziening in onze gemeente. Met twee mooie vestigingen in 's Heerenberg en Didam. De kleine kernen worden (nog) bediend door de bibliobus. Daarvan wordt door ouderen, scholen en kinderen dankbaar gebruik gemaakt.

Onze gemeente ligt in een taalachterstand regio. Leren lezen en het ontwikkelen van mediawijsheid is voor onze jeugd van het grootste belang. Daarnaast vinden wij ook dat de bibliotheek toegankelijk moet zijn voor alle inwoners van onze gemeente. Dus ook in de kleine kernen. Bezuinigingen op de bibliobus zonder dat daar een andere oplossing tegenover staat, vinden wij geen goed idee. Een alternatief zou voor het wegvallen van deze voorziening gevonden moeten worden.

13. Subsidies

Ook de voetbalverenigingen dienen wat ons betreft in het bezuinigingsvoorstellen t.a.v. het subsidiebeleid meegenomen te worden. De meest vergaande vorm is voor voetbalaccommodaties geen onderhoudssubsidies meer te geven maar te privatiseren. Een overweging waard: soms bloeit hierdoor een vereniging doordat men het onderhoud zelf gaat (moet) doen..

Het hanteren van een ondergrens in het ledental van verenigingen bij het toekennen van subsidies, daar zijn wij op tegen. Dit omdat dit rechtstreeks het voortbestaan van de kleine verenigingen in met name de kleine kernen bedreigt. De leefbaarheid komt hiermee nog meer onder druk te staan. De subsidies op leden van buiten de gemeente en op leden 50+ mogen wat ons betreft komen te vervallen.

14. OZB verhoging

De voorgestelde tijdelijke woonlastenverhoging van een tariefverhoging van 11 % (was de vorige keer 8 %) kunnen we in principe instemmen. Voor het woonlasten beginsel (incl. de inflatiecorrectie) gedurende twee jaar gebeurt dit door het OZB tarief op basis van de waarde van de woningen van 0,138 % naar 0,154 % te laten stijgen. Omdat de woningen in onze gemeente met ca. 5,5 procent in waarde zijn gedaald zal uiteindelijk de tariefsverhoging voor de burger in euro's minder hoog uitvallen. Een eigenaar van een woning gaat met deze voorgestelde maatregel ca. 18 euro per jaar meer betalen. De twee andere woonbelastingen (het rioolrecht en de afvalstoffenheffing worden niet verhoogd, althans volgens het college (en die houden

wij aan hun woord). Een OZB verhoging moet vinden wij: een middel en geen doel op zich zijn. Maar “het gat” in de meerjarenbegroting (2,6 miljoen) is zo groot, dat wij denken dat we deze inkomsten misschien nog in de toekomst als sluitpost nodig zijn.

Tot slot hopen wij het komende jaar samen met de andere raadsfracties in goede verstandhouding besluiten te nemen die voor onze inwoners bijdragen aan een prettige gemeente om in te wonen, die tevens leefbaar en sociaal is en blijft.

Voor de inzet om deze begroting weer sluitend te maken, bedanken wij een ieder die hieraan heeft meegewerkt.